

Magdalena Mądra

Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Obciążenie podatkiem rolnym gospodarstw rolniczych według województw¹

Wstęp

W systemie podatkowym nałożone obciążenia fiskalne powinny spełniać trzy podstawowe funkcje, tj. fiskalną, redystrybucyjną i motywacyjną. Każdy funkcjonujący w ramach danego systemu podatkowego podatek realizuje określone funkcje wytyczone przez władzę. Od konstrukcji danego podatku zależy będzie efektywność ich oddziaływania na podatników. Podatki i sam system podatkowy mogą pozytywnie wpływać m.in. na pobudzanie działalności inwestycyjnej lub dyfuzję innowacji technologicznych [Możyłowski 2007, s. 24]. Przy takich założeniach odpowiednia konstrukcja podatku rolnego może przyczyniać się do wspierania rozwoju rolnictwa.

Wśród klasycznych zasad podatkowych można wyróżnić zasady: równości, pewności, tajności, elastyczności, stałości, powszechności i równości [Podstawka 2010, s. 224]. Sprawiedliwość opodatkowania wiąże się z zasadami powszechności i równości. Według zasady powszechności, ciężar podatkowy nałożony na każdego obywatela i przedsiębiorcę powinien mieć charakter powszechny. Wskazuje to na konieczność objęcia podatkiem rolnym wszystkich rolników prowadzących działalność w Polsce. Zasada równości zakłada równomierne obciążenie podatników, tak aby ich dochody były opodatkowane proporcjonalnie do uzyskiwanych przez podatników dochodów [Rosiński 2008, s. 33–34]. W ramach zagadnienia sprawiedliwości opodatkowania wyróżnić można ujęcie pionowe i poziome. Reguła sprawiedliwości poziomej zakłada, że w takich samych warunkach ekonomicznych wszystkie podmioty powinny być traktowane równo. Według zasady pionowej, podatnicy o lepszej sytuacji płatniczej, wyższych dochodach lub którzy otrzymują większe korzyści z usług dostarczanych przez państwo, powinni być obciążeni wyższymi podatkami [Górowski 2012, s. 19; Stiglitz 2004, s. 684].

¹Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2009–2011 jako własny projekt badawczy MNiSW nr N N113 032535.

Z uwagi na wyłączenie dochodów rolników z obciążeń podatkowych opodatkowanie rolnictwa w Polsce oparte jest na odmiennej konstrukcji podatkowej. Od dnia 1 stycznia 1992 r. podatek rolny obejmuje wyłącznie typową produkcję rolniczą, a dochody z działów specjalnych produkcji rolnej zostały wyłączone i objęte podatkiem dochodowym od osób fizycznych lub osób prawnych [Hanusz, Niezgoda, Czerski 2006, s. 53]. Według ustawy o podatku rolnym, przedmiotem opodatkowania są grunty sklasyfikowane według ewidencji gruntów i budynków.

Podatek rolny jest podatkiem bezpośrednim, gdy podatnikami są osoby fizyczne, prowadzące działalność w zakresie rolnictwa w formie indywidualnego gospodarstwa rolnego [Juja 2008, s. 13]. Władztwo podatkowe nad podatkiem rolnym mają gminy, które posiadają uprawnienia do nakładania podatków, ustalania stawek, zwolnień i ulg oraz pobierania wpływów [Podstawka 2010, s. 304]. W podatku rolnym wprowadzono wiele zwolnień, do których zaliczyć można m.in: użytki rolne klasy V i VI, grunty położone w pasie granicznym, grunty lub prawo wieczystego użytkowania gruntów nabyte w drodze kupna na utworzenie nowego, bądź powiększenie już istniejącego gospodarstwa do powierzchni 100 ha. Ponadto zwolnieniem od podatku rolnego są objęte grunty pozostałe z zagospodarowania nieużytków na okres 5 lat, grunty otrzymane w drodze wymiany lub scalenia na 1 rok, grunty, na których przeprowadzono meliorację przez 1 rok oraz użytki rolne, na których zaprzestano produkcji rolnej. W konstrukcji podatku rolnego wyróżnić można również wiele ulg, takich jak inwestycyjna, żołnierska, góraska oraz z powodu klęsk żywiołowych².

System podatkowy może determinować działalność gospodarstw rolniczych przez stosowanie głównie ulg i zwolnień, gdyż samo obciążenie podatkiem rolnym jest względnie stałe i uwarunkowane powierzchnią użytków rolnych (hektarów przeliczeniowych) [Mądra 2009, s. 195]. Można postawić zatem tezę, iż podatek ten nie jest sprawiedliwy. Zróżnicowanie podatku między czterema okręgami podatkowymi jest nieznaczące, a na wartość podatku wpływają rozwiązania prawne w zakresie zwolnień i ulg, które nie odnoszą się bezpośrednio do uzyskiwanych dochodów z działalności rolniczej.

Cel i metody badań

Celem opracowania jest określenie zmienności obciążenia podatkiem rolnym gospodarstw, przy uwzględnieniu ich położenia według województw i poziomu dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego.

²Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, Dz.U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969.

Badaniom zostały poddane gospodarstwa indywidualne uczestniczące w systemie danych rachunkowości rolnej FADN. Dane te gromadzi Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB)³. W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe, które wytwarzają w danym regionie FADN co najmniej 90% wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM)⁴. W systemie FADN gospodarstwa indywidualne zostały dobrane w sposób celowy, odzwierciedlając liczebność danych typów rolniczych, ustaloną na podstawie powszechnego spisu rolnego w 2002 r. Do analizy w opracowaniu przyjęto dane empiryczne dla lat 2004–2009, obejmujące indywidualne gospodarstwa. Opracowanie statystyczne danych przeprowadzono z wykorzystaniem programu STATISTICA 10.

Wyniki badań

W tabeli 1 przedstawiono średni poziom obciążenia podatkiem rolnym gospodarstw towarowych w podziale na województwa. Wartość podatku rolnego przypadającego na jedno gospodarstwo nie odnotowała stałego trendu zmian. W latach 2006–2009 obciążenie tym podatkiem gospodarstw wzrosło o 68,9%, do 2009,4 zł w 2009 r. W tym okresie odchylenie standardowe tej wielkości wzrosło z 2403,7 zł w 2006 r. do 3747,1 zł w 2009 r. Wynikało to m.in. ze zmiany liczebności gospodarstw w próbie FADN i ceny skupu żyta w pierwszych trzech kwartałach⁵ (będącej podstawą naliczania podatku).

Najwyższy średni w badanym okresie poziom obciążenia podatkiem rolnym gospodarstw odnotowano w województwach zachodniopomorskim (3336,1 zł), lubuskim (2728,0 zł) oraz dolnośląskim (2929,9 zł). Najniższe obciążenie podatkiem odnotowano średnio w województwach podlaskim (849,9 zł), małopolskim (918,3 zł) oraz mazowieckim (985,3 zł).

W województwach o najwyższym średnim poziomie podatku rolnego w badanym okresie odnotowano najwyższe odchylenie standardowe od średniego obciążenia podatkiem rolnym, przypadającego na jedno gospodarstwo (tab. 2). W województwie lubuskim średni poziom odchylenia standardowego

³Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz.U. z 2001 r. Nr 3, poz. 20).

⁴Nadwyżkę tą (Standard Gross Margin) obliczono jako różnicę przychodów skorygowanych o średnią wartość poniesionych kosztów bezpośrednich, obliczonych na podstawie danych z trzech ostatnich kwartałów w danym regionie FADN.

⁵Ceny skupu żyta według okresu obowiązywania: 2006 r. – 27,88 zł/dt, 2007 r. – 35,52 zł/dt, 2008 r. – 58,29 zł/dt, 2009 r. – 55,80 zł/dt. Rada gminy może przyjąć ceny publikowane przez GUS jako podstawę naliczania podatku lub ceny te mogą być przez ten organ obniżone.

Tabela 1

Średni poziom obciążenia podatkiem rolnym gospodarstw towarowych [zł]

Wyszczególnienie	Lata						Zmiana 09/04 [%]
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Dolnośląskie	2671,1	3048,1	2548,2	2869,7	4543,6	1898,8	71,1
Kujawsko-pomorskie	1578,3	1752,2	1541,2	1648,0	2310,5	2091,8	132,5
Lubelskie	800,3	841,5	803,0	873,7	1182,1	1961,6	245,1
Lubuskie	2900,0	2569,4	1971,5	2941,3	3705,8	2279,9	78,6
Łódzkie	791,4	794,7	690,0	757,7	1004,7	2055,9	259,8
Małopolskie	656,3	683,3	580,2	710,5	1044,1	1835,8	279,7
Mazowieckie	808,3	796,0	714,4	770,0	924,2	1899,1	234,9
Opolskie	2183,8	2547,7	1927,7	2152,4	4398,7	2366,6	108,4
Podkarpackie	990,5	1185,7	841,7	1001,3	1288,3	1730,6	174,7
Podlaskie	547,3	566,0	465,8	544,9	751,6	2224,0	406,4
Pomorskie	2249,9	2300,0	1983,7	2268,5	3083,1	1824,4	81,1
Śląskie	1230,6	1481,4	1212,2	1488,0	2183,3	1829,8	148,7
Świętokrzyskie	872,4	1046,7	955,2	1047,8	1222,9	1821,4	208,8
Warmińsko-mazurskie	1759,3	2076,6	1985,5	2053,4	2747,4	1996,3	113,5
Wielkopolskie	1072,8	1170,6	1101,8	1152,9	1498,4	2088,4	194,7
Zachodniopomorskie	3873,3	3749,8	3352,0	3211,5	3956,3	1873,8	48,4
Średnio	1273,7	1356,6	1189,4	1330,5	1904,4	2009,4	157,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

podatku rolnego wyniósł 5061,3 zł, a w województwie zachodniopomorskim 5038,6 zł. Świadczy to o wysokim zróżnicowaniu obciążenia podatkiem rolnym, przypadającego na jedno gospodarstwo w tych województwach. Wyższe odchylenie standardowe w relacji do średniej wartości podatku rolnego w badanym okresie odnotowano w województwie lubuskim niż w województwie zachodniopomorskim. Najniższy średni poziom zróżnicowania wartości podatku rolnego w odniesieniu do odchylenia standardowego stwierdzono w badanym okresie w województwach małopolskim (1466,1 zł), w którym wystąpiło niskie obciążenie podatkiem rolnym, oraz lubelskim (1469,9 zł), charakteryzującym się relatywnie niskim średnim obciążeniem z tytułu tego podatku (1077,0 zł).

Odchylenie standardowe obciążenia podatkiem rolnym, przypadające na jedno gospodarstwo odnotowało najwyższy poziom w 2008 r. (4070,1 zł), wobec najniższego w 2006 r. (2403,7 zł). Z kolei odchylenie standardowe powierzchni UR średnio we wszystkich województwach w badanym okresie nie charakteryzowało się tak znaczącym zróżnicowaniem. Wynikało to ze zwiększenia ob-

Tabela 2

Średni poziom odchylenia standardowego podatku rolnego w gospodarstwach towarowych [zł]

Wyszczególnienie	Lata					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolnośląskie	4532,6	5032,3	4068,1	3739,1	8835,4	2809,6
Kujawsko-pomorskie	1923,4	2830,0	2464,5	2767,2	3781,1	3851,2
Lubelskie	881,0	923,7	944,2	1018,2	1693,7	3358,5
Lubuskie	5925,4	4271,2	4590,4	4953,4	6287,8	4339,6
Łódzkie	984,2	1202,4	966,2	979,5	1596,9	4359,0
Małopolskie	887,7	881,0	750,0	1007,9	2227,2	3042,7
Mazowieckie	1336,7	1319,5	1193,6	1407,3	1606,7	3067,9
Opolskie	3960,6	4811,9	2774,8	2895,6	8113,2	4891,6
Podkarpackie	1588,8	2969,2	1131,4	1596,4	1954,9	2263,9
Podlaskie	1259,0	1373,6	608,7	815,7	1063,0	5432,8
Pomorskie	3677,0	3426,0	3156,5	4861,2	5861,6	2396,7
Śląskie	2042,0	2208,8	1626,5	2255,7	3197,6	2658,5
Świętokrzyskie	1446,9	2066,0	1767,8	1966,6	1917,6	3988,5
Warmińsko-Mazurskie	3288,5	3604,4	3804,9	4193,5	4765,4	4185,9
Wielkopolskie	1829,7	2128,5	2317,2	1980,5	2710,6	3516,1
Zachodniopomorskie	6273,1	5243,9	5572,5	4197,1	5023,0	3921,9
Średnio	2552,7	2698,2	2403,7	2571,5	4070,1	3747,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

ciążenia podatkiem rolnym, przypadającego na 1 ha przeliczeniowy gruntów o 109,1% (z 69,70 zł w 2006 r. na 145,73 zł w 2008 r.)⁶.

Różnica między odchyleniem standardowym średniej wielkości podatku rolnego w województwie lubuskim (najwyższy poziom odchylenia standardowego), w stosunku do województwa lubelskiego (najniższy poziom odchylenia) wynosiła 3,4-krotności. Świadczy to o wysokim zróżnicowaniu obciążenia podatkiem rolnym między tymi województwami. Rozpiętość ta wiązała się także z różnicą między średnią powierzchnią użytków rolnych (UR) ogółem, przypadających na jedno gospodarstwo w tych województwach. W województwie lubuskim w badanym okresie średnio powierzchnia UR przypadająca na jedno gospodar-

⁶Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 października 2005 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres pierwszych trzech kwartałów 2005 r. (Mon. Pol. nr 62, poz. 867) oraz Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 października 2007 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres pierwszych trzech kwartałów 2007 r. (Mon. Pol. nr 77, poz. 831).

stwo była 3,1-krotnie wyższa niż w tych z województwa lubelskiego (w lubuskim – 68,8 ha UR, a w lubelskim 21,8 ha UR). Pozostała różnica między obciążeniem z tego tytułu wynikać mogła z polityki stosowanych ulg i zwolnień oraz przynależności do danego okręgu podatkowego.

Podstawowa analiza statystyczna pozwala na przedstawienie ogólnej charakterystyki istotnych właściwości badanej zbiorowości. W badanych gospodarstwach rolniczych określono przeciętny poziom podatku rolnego oraz dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego wraz z wyznaczeniem obszaru zmienności na podstawie współczynnika zmienności [Stanisz 2006, s. 115], będącego miarą rozproszenia obliczonego na podstawie wzoru:

$$V = \frac{s}{\bar{X}} \cdot 100\%$$

gdzie:

s – odchylenie standardowe,

\bar{X} – średnia arytmetyczna.

W tabeli 3 przedstawiono średni poziom współczynnika zmienności podatku rolnego w gospodarstwach rolniczych. Średnio w badanym okresie najwyższy poziom zmienności odnotowano w 2008 r. i wyniósł on 213,7%. Poziom tej wielkości nie charakteryzował się widocznym trendem zmian w badanym okresie średnio w Polsce oraz w ramach poszczególnych województw.

Najwyższy współczynnik zmienności odnotowano w 2005 r. w województwie podkarpackim (250,4%), natomiast najniższy w 2004 r. w województwie lubelskim (110,1%). Wskazuje to na znaczącą skalę różnic w obciążeniu fiskalnym między gospodarstwami rolniczymi.

Na rysunku 1 przedstawiono średni poziom współczynnika zmienności wielkości obciążenia podatkiem rolnym gospodarstw rolniczych w latach 2004–2009. Najwyższą zmiennością obciążenia tym podatkiem charakteryzowały się gospodarstwa z województwa; warmińsko-mazurskiego (189,9%), lubuskiego (188,6%), świętokrzyskiego (185,3%), wielkopolskiego (180,6%) oraz pomorskiego (167,9%). Wysoki poziom tego współczynnika w danym województwie świadczy o znaczącym zróżnicowaniu obciążenia gospodarstw rolniczych. Najniższy poziom zmienności podatku rolnego przypadającego na jedno gospodarstwo stwierdzono w województwie lubelskim (128,1%). Świadczy to o zbliżonym poziomie obciążenia podatkiem rolnym każdego gospodarstwa w tym województwie, bez względu na typ rolniczy prowadzonej działalności i uzyskiwane dochody.

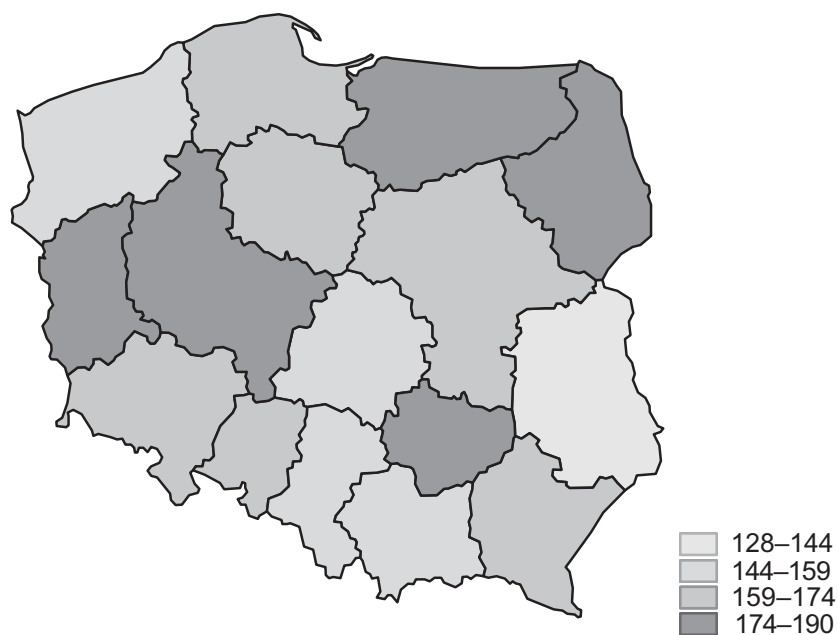
W tabeli 4 przedstawiono średni poziom współczynnika zmienności dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Najwyższy współczynnik zmienności

Tabela 3

Współczynnik zmienności podatku rolnego w gospodarstwach rolniczych [%]

Wyszczególnienie	Lata					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolnośląskie	169,7	165,1	159,6	130,3	194,5	148,0
Kujawsko-pomorskie	121,9	161,5	159,9	167,9	163,7	184,1
Lubelskie	110,1	109,8	117,6	116,5	143,3	171,2
Lubuskie	204,3	166,2	232,8	168,4	169,7	190,3
Łódzkie	124,4	151,3	140,0	129,3	158,9	212,0
Małopolskie	135,2	128,9	129,3	141,9	213,3	165,7
Mazowieckie	165,4	165,8	167,1	182,8	173,8	161,5
Opolskie	181,4	188,9	143,9	134,5	184,4	206,7
Podkarpackie	160,4	250,4	134,4	159,4	151,7	130,8
Podlaskie	230,0	242,7	130,7	149,7	141,4	244,3
Pomorskie	163,4	149,0	159,1	214,3	190,1	131,4
Śląskie	165,9	149,1	134,2	151,6	146,5	145,3
Świętokrzyskie	165,9	197,4	185,1	187,7	156,8	219,0
Warmińsko-mazurskie	186,9	173,6	191,6	204,2	173,5	209,7
Wielkopolskie	170,6	181,8	210,3	171,8	180,9	168,4
Zachodniopomorskie	162,0	139,8	166,2	130,7	127,0	209,3
Średnio	200,4	198,9	202,1	193,3	213,7	186,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

Rysunek 1

Średnia wielkość współczynnika zmienności podatku rolnego w latach 2004–2009 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

dochodu odnotowano w latach 2008–2009, jego poziom wyniósł odpowiednio 175,0 i 174,9%. Najniższy poziom zmienności tej kategorii stwierdzono w 2006 r. (144,3%). Wielkość ta w ramach danych województw nie charakteryzowała się stałym trendem zmian. Wynika to z wpływu dużej liczby zmiennych, zarówno jakościowych, jak i ilościowych, które kształtują poziom tego dochodu.

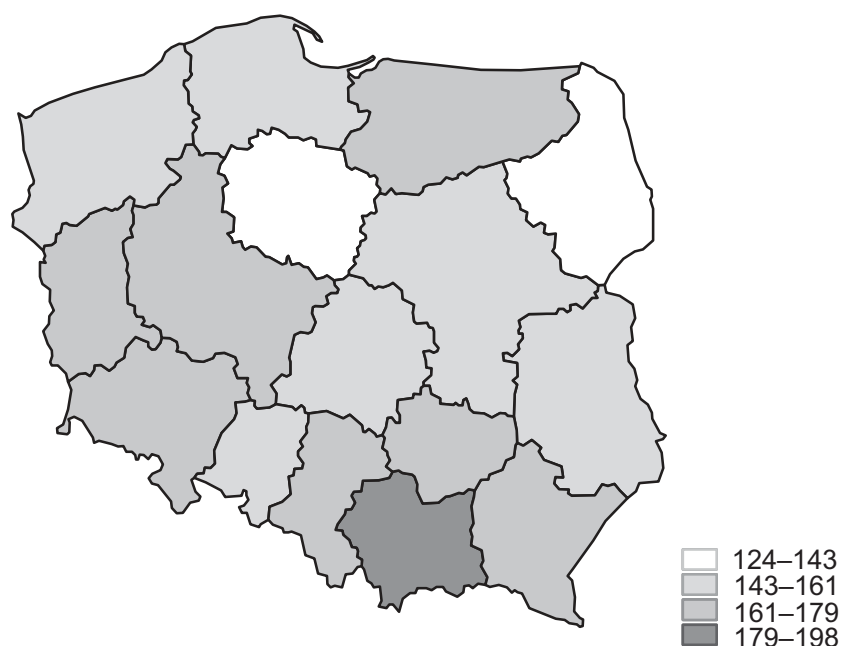
Tabela 4

Współczynnik zmienności dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego [%]

Wyszczególnienie	Lata					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Dolnośląskie	155,4	213,7	165,0	144,7	151,9	160,3
Kujawsko-pomorskie	113,7	157,2	111,7	110,8	160,1	173,9
Lubelskie	156,5	148,9	141,6	126,6	139,3	204,2
Lubuskie	197,2	164,1	172,8	169,6	208,7	139,5
Łódzkie	152,4	151,9	132,1	142,1	151,9	205,4
Małopolskie	185,7	221,7	178,8	209,8	230,5	159,2
Mazowieckie	174,0	143,5	145,5	144,6	183,9	155,8
Opolskie	126,6	139,0	140,2	128,8	152,1	179,9
Podkarpackie	220,6	188,0	167,0	160,8	145,1	158,2
Podlaskie	126,1	117,5	103,9	105,4	108,3	186,2
Pomorskie	149,7	146,4	140,4	128,3	167,0	153,2
Śląskie	162,4	198,4	154,7	161,0	242,0	152,1
Świętokrzyskie	146,9	196,8	137,0	122,2	154,2	235,1
Warmińsko-Mazurskie	165,9	176,7	137,1	175,4	163,2	170,2
Wielkopolskie	152,2	168,4	151,7	156,8	184,4	158,5
Zachodniopomorskie	146,9	132,3	120,4	143,4	159,0	158,3
Średnio	156,9	168,5	144,3	148,9	175,0	174,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

Na rysunku 2 przedstawiono średni poziom współczynnika zmienności dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w latach 2004–2009. Najwyższą zmienność tej wielkości odnotowano w województwie małopolskim (197,6%), natomiast najniższą w województwach podlaskim (124,6%) oraz kujawsko-pomorskim (137,9%). W województwie podlaskim średni dochód wzrósł o 41,9% w 2009 r. w stosunku do 2004 r., natomiast w kujawsko-pomorskim o 7,1%. W województwie małopolskim dynamika tej wielkości była znacząco wyższa, a wzrost dochodu kształtował się na poziomie 144,8% w 2009 r. w porównaniu do 2004 r.

Rysunek 2

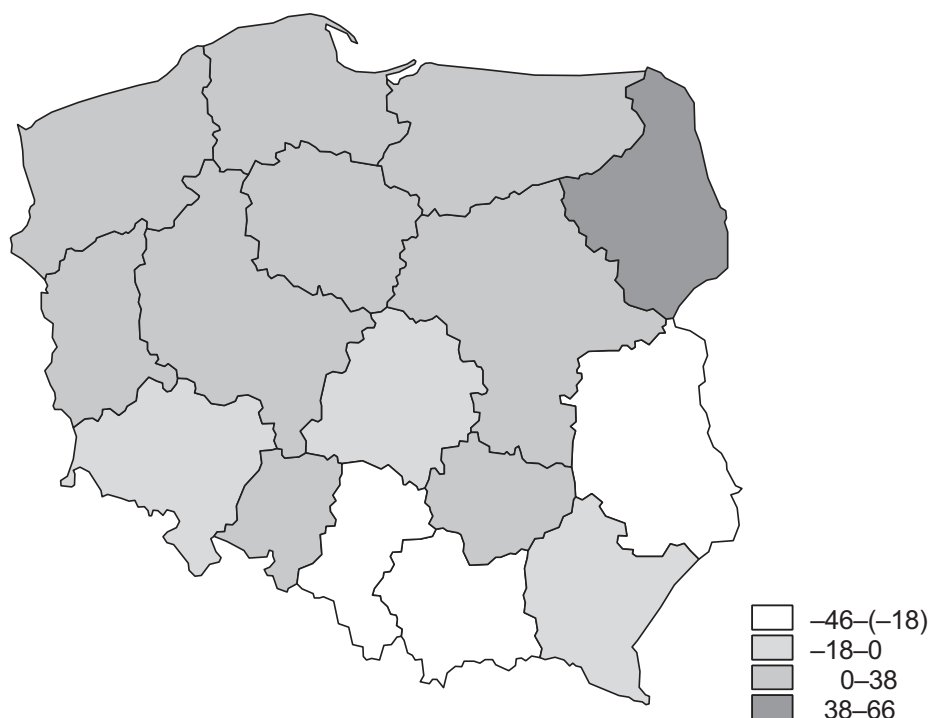
Średnia wielkość współczynnika zmienności dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w latach 2004–2009 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

Na rysunku 3 przedstawiono różnicę między wielkością współczynnika zmienności podatku rolnego a dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego w ramach województw. Wielkości ujemne wskazują na wyższą zmienność dochodu, niż podatku rolnego. Sytuacja taka wskazuje na mniejszą zależność między tymi zmiennymi. Wielkości dodatnie tej różnicy świadczą o wyższej zmienności podatku rolnego, niż wielkości dochodu.

Wysoką dodatnią różnicę między zmiennością podatku rolnego a dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego stwierdzono w województwie podlaskim (65,2 p.p.). Wysoka różnica między tymi współczynnikami wskazuje na wyższe zróżnicowanie stawek obciążenia podatkiem rolnym niż uzyskiwanym dochodem z rodzinnego gospodarstwa rolnego w tym województwie.

Wyższą zmiennością dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego niż podatku rolnego charakteryzowały się województwa: małopolskie (–45,2 p.p), śląskie (–29,7 p.p), lubelskie (–24,8 p.p) oraz dolnośląskie (–4,0 p.p). Świadczy to o braku zależności i powiązań między dochodem a podatkiem rolnym. Wynika to z wpływu głównie typu rolniczego i powierzchni UR, które w sposób zasadniczy różnicują obciążenie gospodarstw podatkiem rolnym [Wasilewski, Gruzziel 2008, s. 128].

Rysunek 3

Średnia różnica między współczynnikiem zmienności podatku rolnego a dochodem z rodzinnego gospodarstwa rolnego w latach 2004–2009 [p.p.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PL-FADN.

Wnioski

W opracowaniu określono zróżnicowanie obciążenia podatkiem rolnym w odniesieniu do wielkości dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego według województw. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

1. W województwach, w których podatek rolny był najwyższy, odnotowano również największe odchylenie standardowe od średniej wielkości tego podatku. Świadczy to o wyższym zróżnicowaniu obciążenia tym podatkiem gospodarstw rolniczych w tych województwach, w których średnia powierzchnia UR była wyższa.
2. Obciążenie podatkiem rolnym gospodarstw odnotowało wysoką zmienność w województwach warmińsko-mazurskim, lubuskim, świętokrzyskim i pomorskim. Niski poziom zróżnicowania obciążenia podatkiem rolnym stwierdzono w województwie lubelskim. Świadczyć to może m.in. o mniejszym wpływie podatku rolnego na kształtowanie działań i zachowań rolników tak skonstruowanego systemu opodatkowania rolnictwa.

3. Współczynnik zmienności dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego charakteryzował się w większości województw wyższym poziomem niż zmienność podatku rolnego. Wynika to z większej liczby czynników kształtujących uzyskany dochód, co wiąże się z rozkładem tej zmiennej.
4. Zasada równości przy obciążeniu podatkiem rolnym nie była zachowana w przypadku gospodarstw towarowych, z uwagi na znaczące rozbieżności między zmiennością obciążenia podatkiem rolnym a dochodem z rodzinnego gospodarstwa rolnego w podziale na województwa. Zasada pionowa przy podatku rolnym w ramach reguły sprawiedliwości również nie była spełniona, gdyż uzyskiwanie wyższych dochodów przez gospodarstwa towarowe nie wiązało się z większym obciążeniem podatkiem rolnym. Wynika to z powiązania podstawy opodatkowania z hektarem przeliczeniowym, a nie z uzyskiwanymi dochodami gospodarstw rolniczych.

Literatura

- GÓROWSKI I., *Sprawiedliwe opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw jako determinanta wzrostu gospodarczego, Nierównowagi społeczne a wzrost gospodarczy, Modernizacja dla spójności społeczno-ekonomicznej w czasach kryzysu*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 26, Rzeszów 2012.
- HANUSZ A, NIEZGODA A., CZERSKI P., *Dochody budżetu gminy*. Dom Wydawniczy ABC, Wolters Kluwer, Warszawa 2006.
- JUJA T., *Wpływ podatków bezpośrednich i pośrednich na działalność gospodarczą. Opodatkowanie przedsiębiorców w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2008.
- MĄDRA M: *Opodatkowanie indywidualnych gospodarstw rolnych a ich siła ekonomiczna*. Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie, nr 78, Warszawa 2009.
- MOŻYŁOWSKI P., *Wpływ podatków na wzrost gospodarczy. Wybrane zagadnienia funkcjonowania podmiotów gospodarczych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007.
- PODSTAWKA M., *Finanse*. Wydawnictwo Naukowe PNW, Warszawa 2010.
- ROSIŃSKI R., *Polski system podatkowy, poszukiwanie optymalnych rozwiązań*. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2008.
- STANISZ A., *Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA PL na przykładach z medycyny*. Tom 1, Statystyki Podstawowe, Wydawnictwo Statsoft, Kraków 2006.
- STIGLITZ J., *Ekonomia sektora publicznego*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- WASILEWSKI M., GRUZIEL K., *Podatek rolny a podatek dochodowy – konsekwencje zmian dla gospodarstw rolniczych*. Roczniki Nauk Rolniczych, seria G, T. 94, z. 2, Warszawa 2008.

Agriculture Tax Burden in Agriculture Farms According to Voivodeships

Abstract

The elaboration presents the burden of agriculture tax in farms according to gained income and voivodeship location. The article deals also with standard deviation and variation coefficient of income and agriculture tax. The presented research was surveyed in years 2004–2009, in all 16 voivodeships. On the basis of conducted research ascertained that relations between variation of agriculture tax and agriculture income were not similar among vovivodeship. It could be the results of agriculture performance diversity and tax policy conducted by local government.